

بسمه تعالی

چرا انواع اشکال دارویی طراحی و تهیه شده اند؟

با توجه به اینکه اغلب اثربخشی دارو بستگی به شکل دارو و راه مصرف آن دارد، لذا پس از بررسی اثرات دارویی یک دارو، آنرا به اشکال گوناگون تهیه و عرضه می‌نمایند تا ضمن امکان انتخاب پزشک در خصوص راه تجویز براساس شرایط بیمار، پذیرش بیماران در مصرف صحیح دارو را نیز افزایش دهند.

آشنایی با اشکال دارویی

- قرص (بلعیدنی، جویدنی و جوشان)
- کپسول
- شربت و الکزیر
- سوسپانسیون
- قطره (چشمی، گوشه و بینی)
- کرم (پوستی و واژینال)
- پماد
- اسپری (بینی و دهانی)
- شیاف (مقعدی و واژینال)
- تزریقی

نکات ضروری در مصرف اشکال دارویی

اشکال خوراکی:

قرص بلعیدنی: حداقل با یک لیوان آب مصرف شوند.

قرص جویدنی: می بایست بطور کامل جویده شده تا موثر واقع شوند.

قرص جوشان: می باید در یک لیوان آب حل شده و سپس مصرف شوند.

سوسپانسیون:

روش تهیه: ابتدا پودر را در مقداری آب جوشیده سرد شده حل کرده و سپس تا خط نشانه آب جوشیده سرد شده اضافه میکنید. محلول تهیه شده را در ظروف در بسته و در یخچال نگهداری کنید. در صورتیکه محلول در یخچال نگهداری شود تا دو هفته و در صورتیکه در دمای اتاق باشد تا یک هفته قابل مصرف می باشد. قبل از مصرف سوسپانسیون ها حتما شیشه دارو تکان داده شود.

اشکال موضعی:

قطره چشمی: پیش از مصرف دستها را بشوید سر را به عقب ببرد و پلک را پایین بکشید. قطره چکان را با فاصله ۲ سانتی متر از چشم بگیرید و در حالیکه به بالا نگاه میکنید یک قطره داخل چشم بچکانید. در صورت مصرف همزمان دو نوع قطره حداقل ۵ دقیقه بین مصرف دو نوع قطره فاصله بگذارید. معمولا قطره های چشمی پس از باز شدن تا ۲۰-۳۰ روز قابل استفاده می باشد و پس از گذشتن این زمان باید دور ریخته شوند. هرگز از یک قطره برای چند نفر همزمان استفاده نکنید.

قطره گوشه: برای استفاده از قطره گوشه در بزرگسالان لاله گوش را به طرف بالا و جلو و در کودکان لاله گوش را به طرف پایین و عقب بکشید.

قطره بینی: برای ریختن قطره در هر حفره از بینی سر را به همان سمت و عقب چرخانده و قطره را بچکانید.

(قطره های بینی و چشمی و گوشه چنانچه جهت درمان استفاده شوند روزه را باطل نمی کنند).

کرم ها و پمادها:

پوستی: فرآورده های موضعی (کرم، پماد، لوسیون و محلول) را روی پوست خشک و تمیز استفاده نمایید. فرآورده های موضعی غیرچشمی به هیچ وجه نباید با چشم تماس پیدا کنند.

واژینال: این دارو ها در هنگام خواب استعمال می شوند. ابتدا در وضعیت معاینه قرار گرفته و اپلیکاتور را کاملا داخل واژن کرده و میله را فشار دهید.

پماد چشمی:

بهتر است دارو را شب قبل از خواب استفاده نمایید. دارو را داخل پلک پائینی قرار داده و پس از بستن پلک، چشم در جهات مختلف بچرخانید.

اسپری ها:

اسپری بینی: اسپری را با زاویه ۴۵ درجه نسبت به حفره بینی گرفته و قسمت لوله اسپری را وارد ابتدای حفره

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران

معاونت بهداشت

مرکز بهداشت جنوب تهران

مصرف صحیح اشکال مختلف داروها

گروه هدف: عموم مردم

کد رسانه: ۸۲۸۷-۲۲-۳۲۶۷-۱

پس از استفاده از اسپری جهت جلوگیری از آفت دهانی دهان را بشوئید. چنانچه در هر بار مصرف بیش از یک پاف از اسپری را استفاده می نمائید حداقل یک دقیقه بین هر پاف فاصله بگذارید.

شیاف ها:

ابتدا شیاف را از لفاف خارج کرده و کمی مرطوب نمایید؛ سپس به پهلو بخوابید و شیاف را در مقعد گذاشته و به داخل فشار دهید. ترجیحا برای جلوگیری از خروج شیاف تا ۱۵ دقیقه به پهلو خوابیده باشید. شیاف ها را در یخچال نگهداری کنید.

اشکال تزریقی (عضلانی، وریدی و زیر جلدی):

کلیه اشکال تزریقی باید در مراکز درمانی و تحت نظر پزشک تزریق شوند.

چند نکته مهم در مصرف دارو ها:

- ۱- پیش از مصرف دارو به تاریخ انقضا (Exp. date) توجه نمایید
- ۲- افراد دیابتی بهتر است از شربت های دارویی استفاده نکنند مگر توسط پزشک تجویز شده باشد.
- ۳- پیش از تزریق عضلانی پنی سیلین ها تست بررسی حساسیت دارویی الزامی میباشد.
- ۴- انسولین ها از دسته داروهایی هستند که باید در یخچال نگهداری شوند.

منابع:

۱) راهنمای مصرف منطقی دارو (۱)، چاپ اول، پاییز ۸۸

۲) داروهای ژنریک ایران، دکتر رامین خدام

بینی کنید و همزمان حفره دیگر بینی را نگه داشته و یک پاف را داخل بینی اسپری کنید.

اسپری دهانی: جهت استفاده از اسپری دهانی مطابق با تصویر و توضیحات داخل کادر عمل نمایید.

- ۱- درپوش دارو را برداشته و آن را عمودی و معکوس نگهدارید به طوری که پمپ اسپری در بالا قرار گرفته شود. دارو را بخوبی تکان دهید. سر را قدری به عقب برده به آهستگی بازدم خود را بیرون دهید.
- ۲- لوله دهانی را در فاصله ۴-۲ cm از دهان نگهدارید. سپس لوله دهانی را داخل دهان ببرید بنحوی که منفذی برای خروج هوا از دهان نباشد.
- ۳- قسمت انتهایی دستگاه را فشار دهید تا دارو آزاد شود و به آرامی نفس بکشید. (حدود ۵-۳ ثانیه)
- ۴- فشار را از قسمت انتهایی دستگاه برداشته، آن را آزاد نمایید.

